

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال اول | ویژه نامه ۱۵۹ |

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در گفت‌وگو با قدس:

اربعین معجزه ولایت است

۲

گفت‌وگو با مدیر مدرسه عالی فقاहत

به سوی اجتهاد تمدن‌ساز

۴

جهان‌شهر

زیارت نمادین اربعین در هند

زنگ اول

میثاق معلمان با امام رئوف(ع)

۴

خرده‌روایت‌هایی از زائران دوردست امام حسین(ع)

از آمستردام تا کربلا

۲

نمای نزدیک

نگاهی به پدیده مدعیان مهدویت

سواری گرفتن از زودباوران

حسن طاهری | دستگیری ۲۰ امام زمان دروغین در مناطق مختلف قم، بازداشت ده‌ها نفر مدعی وساطت با امام عصر، انهدام گروه انحرافی مدعی ارتباط با امام زمان و چندین گروه ریز و درشت دیگر که با تلاش شبانه‌روزی نیروهای پرتلاش امنیتی متلاشی شده و دستگیر شده‌اند.

این آمار فقط نتیجه یک تحقیق علمی کوتاه، درباره مدعیان دروغین نوین، طی ۱۰ سال گذشته در شهر قم است. این حجم انبوه از شیادان مدعی ارتباط با امام غایب از نظر، آن هم در شهری سرشار از کتابخانه و مدرسه و طلبه، از نگاه جامعه شناختی، واقعاً معلول چیست؟

هرچند منافع شخصی، عقده‌های شخصییتی، شهرت‌طلبی، تصاحب جایگاه دیگران، بی‌هویتی، نبود اصل و نسب، سوءاستفاده‌های غیراخلاقی و جنسی و دیگر عوامل روان‌شناختی، نقش اساسی و بنیادینی در ظهور این شیادان مدعی و پیدایش این معضل و بیماری اجتماعی دینی دارد، اما بدون شک اصلی‌ترین عامل رونق بازار شیادی و سوداگری این مدعیان دروغین، ساده‌لوحی زودباوران و تعطیلی عقل و علم و مطالعه در میان برخی متدینان و باورمندان یک جامعه است.

این یعنی جامعه امروز هم که عصر انفجار اطلاعات را پشت سر گذاشته و به دوران یکه‌تازی شبکه‌های اجتماعی رسیده بازهم با معضل و بیماری ساده‌لوحی و زودباوری دست به گریبان است.

در چنین شرایطی این طلاب، دانشجویان و آگاهان و درمندان امروز هستند که باید به‌شدت و با عزمی دوچندان، برای درمان این بیماری بکوشند. تنها آنتی‌بادی سرطان بلاهت و نسخه درمان بیماری زودباوری، روحیه جست‌وجوگرانه و تحقیق و مطالعات فراگیر به‌خصوص در حوزه جامعه‌شناسی و تاریخ است. هرچند نباید فراموش کرد نبض حیاتی تحقیق؛ شک و تشکیکی است که مقدمه یقین باشد. دوست باکیاست و فرهیخته‌ای همیشه این شعر را با تسمی تلخ، زمزمه می‌کند: تا نباشد سواری ده کی بیایی سوارکاری؟

تولیت آستان قدس

رضوی، شخصیت حاج حسین آقا ملک، بنیان‌گذار و واقف کتابخانه و موزه ملی ملک را میراث فکری و

فرهنگی جامعه خواند که باید به عموم مردم معرفی شود تا موجب اشاعه این نوع نگاه شود.

به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی ضمن بازدید از مؤسسه کتابخانه و موزه ملی ملک در تهران گفت: حاج حسین آقا ملک، کسی است که امکانات فراوان خود را در راه فرهنگ کشورش صرف کرده و هر کتاب را اول خودش مطالعه و سپس

وقف کرده است.

وی با اشاره به گستره موقوفات و نیکوکاری‌های حاج حسین آقا ملک در خراسان و تهران یادآور شد: کمتر نمونه‌ای اینچنین در تاریخ ایران و جهان می‌توان سراغ گرفت که همه دارایی‌های بزرگ شخصی و خانوادگی را در زمینه فرهنگ و تمدن یک سرزمین به کار گرفته باشد. او کوششی را به انجام رسانده که بیشتر در توان یک دولت با امکانات گسترده بوده است. چنین شخصیتی می‌تواند الگویی تاریخی برای همگان باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین مروی در تجلیل از مقام علمی واقف کتابخانه و موزه ملی ملک، افزود: این شخصیت

تولیت آستان قدس رضوی:

شخصیت «حاج حسین ملک» میراث فکری و فرهنگی جامعه است

بزرگ تاریخ وقف و نیکوکاری ایران، از نگاه علمی و فرهنگی عمیقی برخوردار بود و کتاب‌های ارزشمند خود را وقف کرد. از این رو باید شخصیت این واقف به عنوان میراث فکری و فرهنگی به جامعه معرفی شود، چراکه معرفی این چهره‌ها موجب تشویق عموم به اشاعه این نوع نگاه می‌شود.

حجت‌الاسلام‌والمسلمین مروی تأکید کرد: ابعاد شخصیتی حاج حسین آقا ملک به اندازه‌ای بزرگ و همه‌جانبه‌نگر در زمینه فرهنگ است که باید در قالب برگزاری یک کنگره بین‌المللی مورد تجلیل و بررسی قرار گیرد تا به اشکال مختلف ازجمله نگارش مقالات و دیگر تولیدات علمی و فرهنگی بیشتر

شناخته شود چون بسیار کم به عموم مردم شناسانده شده است.

وی با اشاره به ناشناس ماندن چنین شخصیتی برای مردم کشورمان، اضافه کرد: مردم مشهد غالباً به واسطه وقفیاتی نظیر باغ وکیل‌آباد، باغ ملی و... مرحوم ملک را به عنوان یک صاحب املاک می‌شناسند ولی چهره فرهنگ‌دوست حاج حسین آقا ملک نیاز به معرفی عمومی بیشتری دارد.

تولیت آستان قدس رضوی تصریح کرد: چنین چهره‌های چند بعدی، می‌توانند الگویی برای دیگر افراد متمول باشند که دارایی خود را در مسیر ترویج فرهنگ و به نام اهل بیت(ع) وقف کنند.

قدیمی‌ترین‌های صنعت چاپ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است

جهاد علیه روس‌ها با دستگاه چاپ روسی !

کتاب‌های خارجی وجود دارد که تاریخ چاپ آن‌ها پیش از سال ۱۹۰۰ میلادی است.

■ **۵ سال پس از مرگ گوتنبرگ**

یادداشتی در ابتدای «قاموس کتاب مقدس» با دستخط سیدجلال‌الدین طهرانی وجود دارد که در آن آمده است: «کتاب از مطبوعات سال ۱۴۷۳

مسیحی است یعنی پنج سال بعد از مرگ مخترع طبع، گوتنبرگ، بسیار نفیس است و به اصطلاح اهل فن «اینکونا‌بولا=Incunabula» یعنی آنچه ماقبل از سال ۱۵۰۰ مسیحی به طبع رسیده، است. مطبوعاتی که در مهد عصر اختراع طبع بوده است. این کتاب روی صفحات چوب حک شده و طبع گردیده است. در روز یازدهم دسامبر

۱۹۵۶مسیحی در بروکسل اتباع‌گردید به مبلغ هزار و ۴۰۰ فرانک که واقع باید گفت: جمادی چند دادم جان خریدم. ختم کتاب در سی‌ام آوریل ۱۴۷۳ مسیحی مطابق جمعه چهارم ذیقعدة ۸۷۷ قمری از هجرت بوده است. محمد الحسینی سیدجلال‌الدین طهرانی»،

خطی و چاپ‌سنگی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود، در ۸۴ صفحه در ۱۳ سطر، روی کاغذ نخودی رنگ ضخیم به چاپ رسیده است. اما بخشی از نسخ نفیس چاپ سنگی گنجینه رضوی به آثار خارجی اختصاص دارد.

«قاموس کتاب مقدس»، چاپ ۱۴۷۳ میلادی، به خط و زبان لاتین، یکی از قدیمی‌ترین کتاب‌های چاپی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی است که در مخزن کتاب‌های خارجی این کتابخانه نگهداری می‌شود. قریب به ۲هزار نسخه کتاب قدیمی و نفیس در مخزن

■ **نخستین رساله چاپی در ایران** زمانی‌که ایران درگیر جنگ با روس‌ها بود، عباس میرزا ولیعهد تمام تلاش خود را به کار بست تا به هر طریق شده این صنعت را در ایران برپا و توسعه دهد.او طی چندین دهه جنگ و رفت‌وآمدهای سیاسی و مذاکره با روس‌ها همواره درصدد انتقال این صنعت به ایران بود تا آنکه توانست نخستین دستگاه چاپ را از امپراتوری روس به تبریز بیاورد و با جسارت تمام نخستین کتابی که با همین دستگاه چاپ و انتشار داد رساله جهادیه‌ای بود که علیه روس‌ها حکم به جهاد می‌داد. این کتاب که در مرکز نسخ

آستان نیوز | درست

است صنعت چاپ در دوران صفویه وارد ایران شد، اما جالب است بدانید چاپ

کتاب‌هایی به زبان فارسی پیش از این دوره انجام شده است.

یعنی بعضی کشورها ازجمله هلند، آلمان و روسیه خیلی پیشتر از ورود صنعت چاپ به ایران، کتاب‌هایی به زبان فارسی منتشر کرده‌اند و جالب‌تر اینکه نمونه‌هایی از این قبیل کتاب‌ها اکنون در مخزن چاپی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی وجود دارد.یکی از نمونه‌های بسیار کمیاب که تنها یک نسخه از آن موجود است، کتاب «شاهنامه کاترین» است که در سال ۱۷۹۳ یعنی حدود ۲۲۰ سال پیش به‌عنوان نخستین کتاب چاپ سریبی در «دارالسلطنه پطرزبورغ» روسیه منتشر شده است.

این کتاب به دو زبان فارسی و روسی به نظم درآمده که متن فارسی در سمت راست کتاب و متن روسی در سمت چپ آن نگاشته شده است.

فکر اروپای

دل‌تنگ و جامانده و عاشق!

خبر

همدلی‌تولیت

آستان قدس رضوی با

جاماندگان پیاده‌روی اربعین

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی که همواره شرکت در راهپیمایی اربعین و نظارت بر فعالیت موکب‌های خدمت‌رسانی خادمان رضوی را در دستور کار داشت، امسال نیز مانند سال گذشته با توجه به محدودیت‌های کرونایی و عدم امکان حضور پرشور زائران و دلدادگان حسینی، از شرکت در این مراسم خودداری کرد.

تولیت آستان قدس رضوی در توییته نوشته است: «عاشقان حسینی این روزها قدم در راه دوست نهاده‌اند. ضمن تشکر از محبت تولیت‌های اعتاب مقدسه و علی‌رغم میل باطنی، امسال توفیق حضور در پیاده‌روی اربعین را ندارم تا ان‌شاءالله با پایان این ویروس، لذت زیارت را در کنار همه دلدادگان سیدالشهدا درک کنیم. در حرم رضوی نایب‌الزریاره جاماندگان هستم».

گفتنی است برخلاف سال‌های گذشته و به دلیل شرایط کرونایی، خادمان آستان قدس رضوی نیز تنها در قالب یک کاروان محدود ۶۶ نفره برای خدمت به زائران پیاده اربعین عازم کربلا و نجف شدند.

عکس رضوی - محمد جواد مشهدی

رواق کتاب

من زینب تو هستم

به مناسبت هفته دفاع مقدس، از کتاب «من زینب تو هستم» در حرم مطهر رضوی رونمایی شد.

در ابتدای این مراسم که در رواق کتاب حرم مطهر رضوی برگزار و به صورت زنده در فضای مجازی پخش شد، یکی از رزمندگان دفاع مقدس سخنرانی کرد و در ادامه نیز کتاب «من زینب تو هستم» معرفی و خوانش شد. این کتاب؛ عشق، ایثار و مرارت‌های خواهری را به تصویر کشیده که پس از شهادت و اسارت برادرانش دیگر به زندگی قبل بازنگشت. زینب‌وار پای عشق خواهر و برادری‌اش ایستاد.

در برشی از این کتاب می‌خوانیم: «کیفم را برداشتم و بدو بدو از پله‌ها پایین رفتم. درست به موقع رسیدم، سعیدم را جلو چشمم بیرون آوردند.

حس عجیب در من شعله کشید. شدم همان خواهری که آرزو داشت توی عروسی برادرش شادی کند. دست و پایم می‌لرزید. با عجله نقل‌ها را از کیفم درآوردم.

سعید را هم دیدم، خود خودش بود، همان‌طور شاخ شمشاد، ماه داماد و رعنا. تصدش رفتم. از این احساس گر گفتم، هول کردم و تمام نقل‌ها را یک‌باره روی سرش پاشیدم.

سعیدم در حال عبور بود. نقل‌ها لابه‌لای موهای حجیم و فرفری‌اش گیر کردند. ناگهان، با تق و توق سر خوردن نقل‌ها روی تابوت به خود آمدم. هر نقلی که به زمین پرت می‌شد، ضربه‌ای بر سرم کوفته می‌شد...».

شهید سعید(رستم)نامدار، تخریبچی لشکر ۲۷ محمدرسول‌الله(ص) در تاریخ ۲۵ آبان ۱۳۶۱ در عملیات زین‌العابدین(ع) منطقه سومار - مندلی به فیض شهادت نائل شد.

کشیده... عمود به عمود، عَلم و بیرق و پرچم‌هایی هم نشانمان می‌دهد که پیر و جوان و کودک و بزرگ بر دوش می‌برند یا نوحه.

عکس‌ها را ده‌ها بار از سر می‌بینم و ده‌ها بار از خودم می‌پرسم «اَشَلُّوُنْک؟» و هر ۱۰ بار جواب می‌دهم: دل‌تنگ و جامانده و عاشق...
پی‌نوشت: ما دلشکسته و دور افتاده‌ایم، ما را هم بخر «حسین!»

که رطب تعارف می‌کند

زیر آفتاب... و جوانی که یخ‌آور موکب‌هاست و گریه‌اش زیاد است... دوقلوهایی که سینه می‌زنند و سربند «یاحسین» و «یاسقا» بسته‌اند... کاروان‌های تعزیه را هم به تصویر

قلب را راهی نکرد؟... مرحبا به عکاس که خسیس نیست و پشت هم عکس به اشتراک می‌گذارد... الهی که توفیقاتش افزون... می‌بینم و سلام می‌دهم و حظ می‌برم... مثلاً عکس زائری را می‌گذارد که از ناصریه آمده با عصا... زن و شوهری که با کودک کالسکه سوارشان راهی‌اند...

موکب حبیب بن مظاهر را به تصویر می‌کشد... از شتری می‌گوید که قرار کرده‌اند جلو پای عَشّاق قربانی شود... از پسرکانی با چای و قهوه عراقی... از پدری که با تمام فرزندانش آمده طی طریق بهشت... پیرزنی را عکس گرفته

